

Vårt arbeid for å bekjempe økonomisk kriminalitet

Bakgrunn og mål

Arbeidet SpareBank 1 Østfold Akershus gjør innen antihvitvasking (AHV) og antiterrorfinansiering er forankret i hvitvaskingsregelverk nasjonalt og internasjonalt, og i vår rolle som ansvarlig samfunnsaktør.

Hvitvasking og annen økonomisk kriminalitet er en trussel mot et sunt næringsliv og velferdssamfunnet. En bærekraftig utvikling av økonomien er avhengig av inntekter. Utbytte fra økonomisk kriminalitet, svart arbeid, svindel, skatte- og avgiftsunndragelser bidrar til å redusere Norges og andre staters inntektsgrunnlag, og dermed evnen til å levere utdannings-, helse og velferdstjenester.

Konsernet SpareBank 1 Østfold Akershus er bevisst sitt samfunnsansvar for å avverge økonomisk kriminalitet for å ivareta bankens og det finansielle systemets integritet. Gjennom kunnskap og årvåkenhet i alle ledd i organisasjonen skal konsernet bidra til bekjempelse av hvitvasking, terrorfinansiering og annen økonomisk kriminalitet.

Hvitvaskingsloven med forskrifter og rundskriv, relevante nasjonale og internasjonale risikovurderinger og indikatorlister, samt bankens egen risikoanalyse ligger til grunn for arbeidet med policy, rutiner og risikobaserte tiltak.

Myndigheter, kunder og konkurrenter skal ha tillit til at SpareBank 1 Østfold Akershus jobber profesjonelt og redelig og at til enhver tid gjeldende lover og retningslinjer etterleves.

Omfang

Overordnede retningslinjer for å avverge hvitvasking og annen økonomisk kriminalitet gir en beskrivelse av konsernets tiltak. De overordnede retningslinjene gjelder for hele konsernet SpareBank 1 Østfold Akershus. Policydokumenter og øvrige rutiner gjeldende for medarbeidere er tilgjengelig internt.

Roller og kontroll av etterlevelse

Adm.dir. har ansvaret for at pliktene i hvitvaskingsloven med forskrifter overholdes og har utpekt en hvitvaskingsansvarlig i ledelsen. Hvitvaskingsansvarlig har ansvar for oppfølging av retningslinjene på hvitvaskingsområdet og rapporteringsplikt til myndigheter i henhold til hvitvaskingsloven.

Internkontroll er alle tiltak som gjennomføres i organisasjonen for å sikre etterlevelse av gjeldende lovkrav. Alle ansatte har ansvar for å overholde bestemmelsene i hvitvaskingsloven og internt regelverk. Kontroll av etterlevelse foregår i tre forsvarslinjer.

Forretningsenhetene har som første forsvarslinje ansvar for styring, kontroll og etterlevelse i eget forretningsområde, og eier og håndterer den operative risikoen. Hvert enkelt forretningsområde og støtteområde skal påse at medarbeidere på alle nivå har riktig kompetanse, at risiko håndteres gjennom riktige tiltak og at arbeidet følges opp og evalueres jevnlig. Spesialistfunksjoner innen AHV er en del av førstelinjen og gjennomfører egne tiltak og kontroller for å kvalitetssikre etterlevelse.

Compliance og Risikostyringsfunksjon gjennomfører som andre forsvarslinje uavhengige kontroller og vurderinger for å sikre at banken overholder hvitvaskingsregelverket og at tiltakene som er iverksatt avhjelper. Tredjelinjeforsvar foretas av uavhengig internrevisor som gjennomfører jevnlig internrevisjoner.

Kompetanse

Konsernet er opptatt av at ansatte skal forstå vårt samfunnsansvar og hvorfor arbeidet med å forhindre hvitvasking og annen type økonomisk kriminalitet er viktig.

Enhver som jobber i Konsernet skal kjenne og følge regler og rutiner for antihvitvaskingsarbeid og varslingsrutiner, og jobbe aktivt for å forebygge, avdekke og rapportere forhold eller transaksjoner som er knyttet til utbytte av straffbare handlinger eller tilknytning til terrorvirksomhet. Kompetanse er en forutsetning for etterlevelse og kvalitet i arbeidet. Det gjennomføres årlig obligatorisk og tilpasset opplæring til styret og ansatte.

Våre etiske retningslinjer og policy for antikorrupsjon, bidrar sammen med øvrige retningslinjer til å bygge kultur for bekjempelse av hvitvasking, terrorfinansiering og annen økonomisk kriminalitet.

Rutiner og prosesser

Konsernet skal ha forsvarlige og tilgjengelige rutiner for området. De overordnede rutinene skal fastsettes av ledelsen i henholdsvis SpareBank 1 Østfold Akershus og datterselskap. Rutiner er utarbeidet i henhold til hvitvaskingslovens bestemmelser. Rutiner og prosessbeskrivelser skal sikre at ansatte er kjent med de plikter som er pålagt i arbeidet mot hvitvasking og terrorfinansiering.

Etterlevelse av regelverk knyttet til hvitvasking, terrorfinansiering og bekjempelse av økonomisk kriminalitet er jevnlig gjenstand for oppmerksomhet i alle deler av organisasjonen. Vi følger endringer i trusselbildet og justerer arbeidet basert på risiko. Gjennom løpende vurderinger og den årlige risikoanalysen for hvitvasking kartlegges det hvilke risikofaktorer vi må ha spesiell oppmerksomhet mot.

Kundetiltak ved etablering

Kjenn din kunde-prinsippet ligger til grunn for arbeidet med å avverge hvitvasking og terrorfinansiering. Før etablering av kundeforhold, eller uten ugrunnet opphold etter at kundeforholdet er etablert er Konsernet som hovedregel forpliktet til å gjennomføre kundetiltak og vurdere risikoen i henhold til Hvitvaskingsloven. Det innebærer blant annet bekreftelse av kundens identitet, kundeforholdets formål og tilsiktet art, samt kartlegging av reelle rettighetshavere og politisk eksponerte personer. Videre skal kunder kontrolleres mot nasjonale og internasjonale sanksjonslister. Det skal ikke etableres kundeforhold med personer som står oppført på slike lister. Dersom person allerede er kunde, skal midler fryses eller gjøres utilgjengelig i henhold til gjeldende rutine og retningslinjer for de aktuelle sanksjonsbestemmelsene.

Dersom det ikke lykkes å gjennomføre kundetiltak, herunder bekrefte kundens identitet på grunnlag av gyldig legitimasjon skal kunden avvises. Risiko knyttet til enkeltkunder som eksisterer etter tilfredsstillende kundetiltak skal håndteres gjennom løpende oppfølging.

Løpende kundetiltak

Løpende oppfølging av kunder skal foretas etter hvitvaskingsloven bestemmelser, herunder påse at transaksjoner banken blir kjent med er i samsvar med kjennskap til kunden og dens virksomhet. Det er etablert system og rutiner for løpende transaksjonskontroll. Kundetiltakene skal tilpasses virksomheten og de opplysningene som foreligger om kunden. Risikovurderinger danner grunnlaget for fortløpende overvåking av transaksjoner og kundetiltak.

Alle bankens aktive kunder skal være korrekt legitimert og kundene skal jevnlig oppdatere kundeforholdets formål og tilsiktet art. Opplysninger om kunder og kundeforhold skal oppdateres løpende mot offentlige kilder, og suppleres der det er nødvendig ved løpende kundekontakt. Ved salg av ytterligere produkter eller tjenester i tidligere etablerte kundeforhold, skal kundeinformasjonen vurderes på nytt og eventuelt oppdateres.

Kundeforholdet skal som hovedregel avvikles eller tjenester sperres dersom kundetiltak ikke lar seg gjennomføre.

Svindelhåndtering

Svindel henger tett sammen med hvitvasking. Utbytte fra bedrageri må i de fleste tilfeller hvitvaskes, og det er ofte en sammenheng med organisert kriminalitet hvor utbyttet inngår videre i finansiering av ulike typer kriminalitet. Svindel og svindelforsøk mot bankens kunder blir mer utbredt og mer avansert for hvert år. Våre kunder er utsatt for cybertrusler og hendelser blant annet gjennom kriminelle aktørers misbruk av kundens tilgang i mobil og nettbank.

Vi har stor oppmerksomhet på å hjelpe kunder både med forebygging, avverging og hendeshåndtering. Det gis løpende informasjon til kunder direkte eller via nettsider og sosiale medier om tiltak for forebygging og pågående svindelforsøk.

Økonomisk tap for kunden som følge av svindel er tap for samfunnet fordi det gir inntekter til kriminelle.

Rapportering

I henhold til hvitvaskingsloven rapporterer SpareBank 1 Østfold Akershus forhold som gir grunnlag for mistanke om hvitvasking eller terrorfinansiering til rett myndighet.

Status for oppfølging av hvitvasking og økonomisk kriminalitet rapporteres periodisk til styret. Analyse av hvitvaskingsrisiko forelegges styret minimum årlig. Compliance rapporterer periodisk risikobaserte etterlevelseskontroller til styret.

Samarbeid og videre arbeid

Arbeidet innenfor området er målrettet, og utvikles og konkretiseres kontinuerlig for å ivareta vårt samfunnsansvar. Samarbeid mellom banker og med myndigheter gjennom kunnskapsdeling er vesentlig for å forhindre økonomisk kriminalitet.